

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІАКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального за-
кладу Укоопспіаки «Полтавський
університет економіки і торгівлі»
18 квітня 2019 року № 88-Н

Форма № П-2.03

Кафедра туристичного та готельного бізнесу

ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
**«Спеціалізований туризм
(круїзний, яхтовий)»**

з підготовки здобувачів
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Галузь знань	24 Сфера обслуговування <i>(код і назва)</i>
Спеціальність	242 Туризм <i>(код і назва)</i>
Спеціалізація (за наявності)	- <i>(код і назва)</i>
Освітня програма	Туризм <i>(назва)</i>

Полтава 2020 рік

Укладач програми:

Карпенко Ю. В., к. е. н., доцент кафедри туристичного та готельного бізнесу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Рецензенти програми:

Пасека С. Р., д. е. н., професор, завідувач кафедри туризму і готельно-ресторанної справи Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького;

Роскладка Н. О., д. е. н., професор кафедри туризму та рекреації Київського національного торговельно-економічного університету;

Литвин О. М., магістр з туризму, директор туристичного агентства «Apex tour» (ФОП Литвин О. М.).

Програму навчальної дисципліни схвалено і обговорено на засіданні кафедри туристичного та готельного бізнесу
Протокол засідання кафедри
від 15 травня 2020 р., № 10

Завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу, д.е.н., професор

_____ Г. П. Скляр
(підпис)

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньої програми «Туризм»,
к.е.н.

_____ Ю. В. Карпенко
(підпис)

ПОГОДЖЕНО:
Голова науково-методичної ради,
д.е.н., професор.

_____ Н. С. Педченко
(підпис)

КОРОТКА АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Спеціалізований туризм (круїзний, яхтовий)» розглядає теоретичні та методичні питання щодо забезпечення організації круїзного бізнесу в сучасних умовах розвитку світової туристичної індустрії. А саме, основна увага при вивченні приділяється висвітленню питань з економіки і організації круїзного туризму, зокрема сутності та особливостей, вияву учасників економічних відносин у круїзному туризмі, характеристики круїзного ринку, яхтового туризму, дослідження сучасних напрямів круїзних турів, ціноутворення в круїзному судноплаванні, підходів до організації круїзного сервісу, технології продажів круїзів та якості обслуговування в круїзному туроперейтингу.

Учебная дисциплина «Специализированный туризм (круизный, яхтенный)» рассматривает теоретические и методические вопросы обеспечения организации круизного бизнеса в современных условиях развития мировой туристической индустрии. В частности, основное внимание при изучении уделяется освещению вопросов по экономике и организации круизного туризма, в частности сущности и особенностей, проявления участников экономических отношений в круизном туризме, характеристики круизного рынка, яхтенного туризма, исследования направлений круизных туров, ценообразование в круизном судоходстве, подходов к организации круизного сервиса, технологии продаж круизов и качества обслуживания в круизном туроперейтингу.

The discipline «Specialized tourism (cruise, yacht)» considers theoretical and methodological issues to ensure the organization of the cruise business in modern conditions of development of the world tourism industry. Namely, the main attention is paid to the issues of economics and organization of cruise tourism, in particular the essence and features, the manifestation of participants in economic relations in cruise tourism, characteristics of the cruise market, yacht tourism, research of modern cruise tours, pricing in cruise shipping, approaches organization of cruise service, technology of cruise sales and quality of service in cruise tour rating.

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Спеціалізований туризм (круїзний, яхтовий)» укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності «Туризм» освітня програма Туризм, затвердженої наказом по університету від 22 березня 2019 р., № 60.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є принципи, методи і прийоми організації круїзного та яхтового туризму.

Метою вивчення дисципліни є формування системи теоретичних знань з економіки і організації круїзного бізнесу та практичних вмінь формування круїзного туристичного продукту і обслуговування туристів, оцінки якості круїзних послуг

Програмні компетентності відповідно до освітньо-професійної програми:

загальні: здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (K06); здатність працювати в міжнародному контексті (K07); здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми (K09); навички використання інформаційних та комунікаційних технологій (K08); здатність визначати, формулювати і вирішувати проблеми (K09); навички міжособистісної взаємодії (K12); здатність планувати та управляти часом (K13); здатність працювати в команді та автономно (K14).

спеціальні, фахові, предметні: знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності (K15); розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів (K19); розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного (K20); здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту (K21); розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем (K22); здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал (K24).

Програмні результати навчання відповідно до освітньо-професійної програми. В результаті освоєння дисципліни студент повинен: знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ (ПР03); аналі-

зувати рекреаційно-туристичний потенціал території (ПР05); застосувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів (ПР06); розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна) (ПР10).

Навчальна дисципліна є вибірковою у відповідності до навчального плану.

Форма підсумкового контролю знань – ПМК (залік).

ПРОГРАМНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Ринок круїзного туризму

Тема 1. Характеристика круїзного ринку

Генезис і формування ринку морських круїзів. Морські круїзи як туристський продукт.

Сегментування ринку морських круїзів. Характеристика попиту на світовому круїзному ринку. Зростання попиту на короткі маршрути. Зміна вікового складу круїзних споживачів. Бум на середземноморські круїзи. Нові сегменти на круїзному ринку.

Характеристика пропозиції на світовому круїзному ринку.

Збільшення розмірів круїзних кораблів. Зміна сервісу. Повернення вантажних суден для круїзних цілей. Збільшення капіталовкладень в розвиток портової інфраструктури. Горизонтальна консолідація і глобалізація. Тематичні круїзи. «Зелені програми» круїзних компаній.

Тема 2. Організація морського туризму

Види організації морського туризму. Особливості фрахтування пасажирського судна і ціноутворення на послуги в круїзному туроперейтингу. Особливості агентської і берегового екскурсійного обслуговування круїзних суден. Договір на туристичне обслуговування круїзних туристів.

Пасажирська інфраструктура круїзного лайнера. Технологія фрахтування пасажирського судна і агентування круїзів.

Основи ціноутворення на послуги розміщення на круїзному судні. Стратегії ціноутворення круїзних операторів. Ціни на розміщення та їх складові. Фактори, що визначають ціну круїзу. Системи знижок і бонусів, які використовуються круїзними компаніями. Програми залучення споживачів круїзів.

Тема 3. Класифікація морських круїзних суден і позиціонування круїзів в туроперейтингу

Класифікація круїзних суден. Системи класифікації круїзних суден. Основні параметри оцінки круїзних суден.

Позиціонування морських круїзних турів і категорії круїзів в туроперейтингу. Джерела інформації про морські круїзи. Логістичне забезпечення морських круїзів.

Система визначення категорій круїзних лайнерів. Бальна оцінка і система «зірок». Виділені сегменти круїзних лайнерів. Правило «вівсянки».

Тема 4. Моніторинг круїзного яхтового туризму в системі елітарного туризму. Річкові круїзи

Виникнення, становлення і розвиток яхтового туризму. Характеристика яхтового круїзного комплексу. Класи яхт за рівнем комфорту. Міжнародна класифікація моторних яхт. Види договорів аренди, які використовуються в залежності від регіону фрахту яхти. Яхтові круїзні компанії.

Характеристика річкових круїзів. Мотивація і цілі річкових круїзів. Основні регіони річкових круїзів. Основні учасники світового ринку річкових круїзів. Українські річкові круїзи. Логістична організація річкових круїзів та прогулянок.

Модуль 2. Технологія і організація круїзного туризму

Тема 5. Організація круїзного сервісу

Класифікація та обладнання кают на круїзних лайнерах. Обладнання кают для пасажирів з обмеженими можливостями.

Обслуговування в каютах. Характеристика послуг, що пропонуються туристам на борту круїзних лайнерів. Поради спеціалістів з вибору послуг і поведінки в круїзі пасажиром з обмеженими можливостями.

Медичне обслуговування і забезпечення безпеки на круїзних суднах. Круїзні формальності. Правила дрес-коду в круїзах.

Торгівля на круїзному лайнері.

Розпорядок дня круїзного пасажира.

Круїзна індустрія розваг. Спортивно-оздоровчі послуги і СПА-центри. Обслуговування окремих категорій пасажирів круїзного судна.

Берегове обслуговування. Чайові у круїзному світі.

Тема 6. Технологія продажу морських круїзів

Особливості сприйняття морських круїзів потенційними споживачами. Морські круїзи в мережі Інтернет.

Соціально-демографічний портрет і поведінка круїзного споживача. Робота з клієнтами при продажу морських круїзів.

Алгоритм бронювання морських круїзів. Правила ділового листування при бронюванні та купівлі морських круїзів.

Додатковий туристський сервіс при продажу морський круїзів. Особливості страхування при продажу морських круїзів. Організація візової підтримки. Організація бронювання авіаквитків, готелів, трансферів, екскурсій та інших туристичних послуг.

Тема 7. Сучасні проблеми якості обслуговування в круїзному туроперейтингу

Основні поняття якості круїзного обслуговування. Зовнішні фактори, які впливають на якість послуг в круїзному туроперейтингу. Критерії якості круїзних послуг (репутація круїзного оператора; протяжність та насиченість маршруту; тип судна, проект, кількість палуб; рівень комфорту; доброзичливість та професіоналізм екіпажу; якість харчування, анімації, екскурсійних програм; безпека; ціна продукту; технології продаж).

Вплив технологій електронного бізнесу на якість обслуговування в туроперейтингу. Особливості використання міжнародних автоматизованих систем бронювання в круїзному туризмі.

Технології підбору персоналу для роботи на круїзних лайнерах. Основні умови контракту з персоналом круїзного судна. Правила поведінки круїзного персоналу на судні. Типові етапи оформлення в програму «Робота на круїзних лайнерах» в кадрових агенствах.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Азарян О. М. Аналіз комплексу маркетингу на міжнародному ринку туристичних послуг : монографія / О. М. Азарян. – Донецьк : Вид-во ДонНУЕТ імені М. Туган-Барановського, 2005. – 135 с.
2. Аксютин Л. Р. Организация морских перевозок. – Одесса : Ламстар, 2000. – 72 с.
3. Антоненко І. Я. Формування інноваційного продукту круїзного туризму : монографія / І. Я. Антоненко, І. Л. Мельник ; Київ. ун-т туризму, екон. і права. – Київ : Сталь, 2016. – 248 с.
4. Аріон О. В. Організація транспортного обслуговування туристів: навчальний посібник / О. В. Аріон. – Київ : Альтерпрес, 2008. – 192 с.
5. Буркинский Б. В. Проблемы выбора флага, регистрации судов и образования международного реестра судов Украины / Б. В. Буркинский, О. М. Котлубай. – Одесса : Справочник Транспорт. – 2006. – С. 136-141.
6. Винников В. В. Проблемы комплексного развития морского транспорта: монографія / В. В. Винников. – Одесса : Феникс, 2005. – 300 с.
7. Винников В. В. Рынок круизного судоходства / В. В. Винников. – Одесса : ОНМА, 2011 – 51 с.
8. Винников В. В. Экономика предприятий морского транспорта (экономика морских перевозок): [учебник для вузов водного транспорта] / В. В. Винников. – Одесса : Латстар, 2001. – 416 с.
9. Голубкова И. А. Экономический механизм развития круизного судоходства Украины: монография / И. А. Голубкова. – Одесса : Издательство, 2011. – 323 с.
10. Жарков Г. Н. Правовое обеспечение международного туризма : учебно-практическое пособие / Г. Н. Жарков. – Киев : Кондор, 2004. – 486 с.
11. Жихарева В. В. Экономика и организация морских круизов : учебное пособие / В. В. Жихарева, О. С. Власенко, Н. В. Яровая. – Одесса : Куприенко С. В., 2016. – 249 с.
12. Кібік О. М. Економіка портового господарства : навч. посіб. / О. М. Кібік. – Одесса : ОНМУ, 2004. – 279 с.
13. Кібік О. М. Теорія та методологія ціноутворення в морських

торговельних портах : монографія / О. М. Кібік. – Одеса : ОНМУ, 2005. – 282 с.

14. Корж Н. В. Управління туристичними destinations : підручник / Н. В. Корж, Д. І. Басюк. – Вінниця : ПП«ТД Едельвейс і К», 2017. – 322 с.

15. Михайлова Ю. В. Пассажи́рские перевозки : учебное пособие / Ю. В. Михайлова. – Одеса : ОНМУ, 2013. – 325 с.

16. Нездойминов С. Г. Основы круизного туроперейтинга : учебное пособие / С. Г. Нездойминов. – Херсон : Гринь Д. С., 2013. – 320 с.

17. Ринки туристичних послуг : стан і тенденції розвитку: монографія / В. Г. Герасименко, С. С. Галасюк, С. Г. Нездойминов та ін.; за заг. ред. професора В. Г. Герасименка. – Одеса : Астропринт, 2013. – 304 с.

18. Селиванов В. В. Агенти́рование круизных судов и яхт / В. В. Селиванов. – Одеса : Феникс, 2010. – 240 с.

19. Смирнов І. Г. Логістика туризму : навч. посіб. / І. Г. Смирнов. – К. : Знання, 2009. – 444 с.

20. Шибаев А. Г. Пассажи́рские перевозки: учебное пособие / А. Г. Шибаев, Г. Н. Сильванская, И. М. Петров; под. ред. А. Г. Шибаева. – Одеса : Феникс, 2013. – 336 с.

21. Экономика морского транспорта: учебник / под ред. В. В. Жихаревой. – Харьков : БУРУН КНИГА, 2012. – 480 с.

Додаткові

22. Бабкин А. В. Специальные виды туризма: учебное пособие / А. В. Бабкин. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2008. – 252 с.

23. Бакаев О. О. Аналіз ринку морських і річкових круїзних перевезень / О. О. Бакаев // Судоходство. – 2002. – № 11-12. – С. 14-17.

24. Безрукова Н. Л. Круизный рынок: современное состояние и развитие / Н. Л. Безрукова. – Москва : Финансы и статистика; ИНФРА-М, 2010. – 160 с.

25. Безрукова Н. Л. Методологические основы развития речного круизного рынка в России : монография / Н. Л. Безрукова. – Москва : Машбюро, 2014. – 166 с.

26. Биржаков М. Б. Индустрия туризма : перевозки / М. Б. Биржаков, В. И. Никифоров. – СПб. : Издательский дом «Герда», 2007. – 528 с.

27. Будрина Е. В. Рынок транспортных услуг: особенности формирования и развития : учеб. пособие для студ. вузов, обучающ. по спец. группы экономики и управления / Е. В. Будрина. – СПб. : Санкт-

Петербургский гос. инженерно-экономический ун-т, 2001. – 149 с.

28. Бутко И. И. Туризм. Транспортные туры и круизы / И. И. Бутко. – Ростов-на-Дону : МарТ, Феникс, 2010. – 336 с.

29. Годя І. Розвиток річкового круїзного туризму в Україні: минуле і сьогодні / І. Годя // Східноєвропейський історичний вісник. – 2016. – Вип. 1. – С. 86-91.

30. Голубкова И. А. Факторы и закономерности структуризации глобального круизного рынка / И. А. Голубкова // Вісник економіки транспорту і промисловості : зб. наук. праць. – 2010. – № 31. – С. 75-78.

31. Гуляев В. Г. Организация туристских перевозок / В. Г. Гуляев. – Москва : Финансы и статистика, 2001. – 511 с.

32. Захаріна А. Г. Визначення сутності та особливостей круїзного туризму / А. Г. Захаріна // Держава та регіони. Серія «Економіка і підприємство». – 2013. – № 3. – С. 39-43.

33. Зацепіна Н. О. Історія виникнення та сучасний стан круїзного туризму в світі / Н. О. Зацепіна // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – 2012. – Вип. XXXIV. – С. 232-234.

34. Клочков Ю. Экономическая эффективность круизного судоходства в Черноморье / Ю. Клочков // Економист. – 2002. – № 8. – С. 32-33.

35. Логунова Н. А. Использование маркетингового подхода при формировании стратегии развития круизного туризма / Н. А. Логунова // Практический маркетинг. – 2014. – № 4 (206). – С. 31-38.

36. Логунова Н. А. Мировой рынок круизной индустрии: особенности формирования и перспективы развития / Н. А. Логунова // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2013. – № 2 (22). – С. 29-34.

37. Логунова Н. А. Научно-прикладной инструментарий экономико-статистического анализа развития круизного туризма / Н. А. Логунова // Вісник Запорізького національного університету. – 2013. – № 3 (19). – С. 121-129.

38. Логунова Н. А. Параметры оценки качества предоставления круизного туристского продукта / Н. А. Логунова // Вісник Донецького інституту туристичного бізнесу. – 2012. – № 16. – С. 198-203.

39. Логунова Н. А. Экономическая оценка социальной эффективности круизного туризма / Н. А. Логунова // Економічний форум. – 2013. – № 4 (56) – С. 28-31.

40. Логунова Н. А. Эффективность круизного туризма: критерии оценки / Н. А. Логунова // Вісник Донецького інституту туристичного

бізнесу. – 2012. – № 16. – С. 198-203.

41. Ляховська О. С. Круїзний туризм в Україні / О. С. Ляховська // Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – 2011. – Вип. 17. – Т. 2. – С. 25-30.

42. Ляховська О. С. Стан та перспективи розвитку круїзного туризму в Україні початку ХХІ століття / О. С. Ляховська // Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – 2013. – Вип. 19. – Т. 2. – С. 29-33.

43. Марков В. В. Анализ эффективности круизного рынка Австралии / В. В. Марков // Методи та засоби управління розвитком транспортних систем: зб. наук. праць.– Одеса: ОНМУ, 2003. – Вип. 5. – С. 157-171.

44. Мельник І. Круїзний туризм в Україні: тенденції та перспективи розвитку / І. Мельник, І. Антоненко // Економіст. – 2016. – № 3. – С. 3-8.

45. Наврозова Ю. А. Сущность и виды морского туризма / Ю. А. Наврозова, Ю. В. Михайлова // Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. – 2012. – № 4 (41). – С. 129-141.

46. Нездоймінов С. Г. Круїзний туризм в контексті Морської доктрини України / С. Г. Нездоймінов, Н. М. Андрєєва // Механізм регулювання економіки. – 2013. – № 4. – С. 100-110.

47. Самойлов Ю. Круїзний туризм: перспективи для України / Ю. Самойлов // Український туризм. – 2019. – № 2. – С. 14-21.

48. Шпилько С. П. Морские круизы : теория и практика. Учебное пособие / С. П. Шпилько, Н. В. Андропова, Р. В. Чударев. – Москва : Советский спорт, 2012. – 147 с.

49. Юрченко С. А. Особенности развития современного морского круизного туризма / С. А. Юрченко, Е. Е. Юрченко, А. Е. Кондрова // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм». – 2014. – № 1144. –Т. 1. – Вип. 3. – С. 185-189.

Електронні ресурси

50. Афіньська конвенція про перевезення морем пасажирів та їх багажу 1974 року. Приєднання від 15.07.1994 р., підстава – 115/94-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_094#Text (дата звернення: 20.05.2020). – Назва з екрану.

51. Кодекс торговельного мореплавства України від 23.05.1995 р. № 176/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу :

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/176/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 20.05.2020). – Назва з екрану.

52. Конвенція про відкрите море. Набрання чинності від 30.09.1962 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_180#Text (дата звернення: 20.05.2020). – Назва з екрану.

53. Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі 1974 р. (СОЛАС-74) (SOLAS). Редакція від 12.12.2002 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_251#Text (дата звернення: 20.05.2020). – Назва з екрану.

54. Про внесення змін до Правил перетинання державного кордону громадянами України : Постанова Кабінету Міністрів України від 25.08.2010 р. № 724 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/724-2010-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.05.2020). – Назва з екрану.

55. Про затвердження Морської доктрини України на період до 2035 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 07.10.2009 № 1307 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1307-2009-%D0%BF#Text> (дата звернення: 20.05.2020). – Назва з екрану.

56. Про переміщення готівки і банківських металів через митний кордон України : Постанова Національного банку України від 27.05.2008. № 148 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0520-08#Text> (дата звернення: 20.05.2020). – Назва з екрану.

57. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України : Закон України від 21.01.1994 р. № 3857-ХІІ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3857-12#Text> (дата звернення: 20.05.2020). – Назва з екрану.

58. Про туризм : Закон України від 18.11.2003 р. № 1282-ІV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 20.05.2020). – Назва з екрану.